РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 6-го падолиста 1917. Ч. 131. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, November 6, 1917. No. 131.

ПЕРШІ ЖЕРТВИ НА БОЄВІМ ФРОНТІ У ФРАНЦІЇ.

Нїмцї розпочали наступ в околицї Трієнту. — Поверх 200.000 полонених і 1.800 гармат.

Австро-нїмецькі війска приготовляють ся до наступу на Україну.

Австрійський цїсар Карло має проголосити себе королем Польщі і Сербії.

Перші жертви американської армії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Американські війска втратили 3 в убитих, 5 в ранених і 12 в полонених.

ВАШІНҐТОН, 3. падолиста. **Телеґрама, яка наспіла в ночи від ґен. Першінґа до департаменту війни, доносить, що нїмецький відділ зробив дня 3. падолиста досьвіта напад на окопи американських війск: 3 убитих, 5 ранених і 12 полонених.**

Американська піхота заняла була для науки наперед висунені окопи, коли сильний огонь нїмецьких гармат відтяв її від головної армії.

Урядовий звіт звучить:

„Департамент війни одержав нинї телеґраму від головного команданта американських війск, в якій сказано, що дня 3. падолиста досьвіта на компанію американської піхоти, яка для науки заняла була один з передних окопів, Нїмцї зробили напад. Неприятель отворив тяжкий огонь, відтинаючи сей відділ від головної сили. Наші втрати виносять 3 убитих, 5 ранених і 12 пропавших. Втрати неприятеля незвісні. Одного раненого Нїмця взято в полон".

До 1. марта буде збудованих кораблїв на 1,000.000 тон.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 31. жовтня. — **Президент комісії будови кораблїв, Горлей, заповів, що до 1. марта буде збудованих кораблїв на 1,000.000 тон.**

„В 1916 р. — заявив він — вибудувано трохи меньше ніж 750.000 тон. В найблизших чотирох місяцях осягнемо більше ніж за 12 минувших місяців.

„В 1918 р. вибудуємо кораблїв на 6,-000.000 мертвих тон".

10 американських конґресменів в Парижи.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПАРИЖ, 31. жовтня. — **Десять членів американського конґресу прибуло нинї до Парижа в дорозї, щоби звидїти боєвий фронт.**

Ґен. Першінґ запросив їх на вечер до себе, а американський амбасадор, В. Ґ. Шарп, видасть в їх честь принятє, яке відбудеть ся завтра о год. 5-тій пополудни.

Члени делеґації удадуть ся. в пятницю до американських таборів, де задержать ся через кілька днїв, а відтак відїдуть в цїли звидженя француського і анґлійського фронту.

НА СХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нїмцї роблять приготованя до наступу на Петроґрад і на Україну.

ПЕТРОҐРАД, 3. падолиста. — Адм. Вердеревський, міністер маринарки, доносить у своїм звітї до президента Керенського, що великі нїмецькі транспорти находять ся недалеко берегів Естонії. Після його переконаня се вказує на намір висадженя війск.

Ґен. Черемісов, головний командант північного фронту, який прибув якраз до Петроґраду, оповідає, що Нїмцї роблять величезні приготованя, маючи на цїли висадити війска на побережу Ботнїйського заливу під охороною фльоти. Він сказав, що надїєть ся також сильних воєнних операцій на боєвім фронтї коло Риґи.

Часописи доносять, що надїють ся воєнних операцій зі сторони Нїмців в Молдавії в цїли зробленя наступу на Україну.

2,000.000 війск нїмецьких союзників на російськім фронтї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 2. падолиста. — **Не вчисляючи війск, які Нїмцї перенесли з російського фронту на терен війни з Італією, є ще доси на сїм фронтї 147 нїмецьких, австрійських, турецьких і болгарських дивізій (около 2,000.000 жовнїрів).**

Російське посольство доносить нинї, що одержало від ґен. Демчини, відпоручника російської армії в головній анґлійській кватирі, слїдуючі числа щодо сили австро-нїмецьких війск на східнім фронтї:

„Чотири дивізії нїмецької піхоти і три австрійської забрано з Румунії і з Галичини безпосередно по першім наступі на італійськім фронтї. Рівночасно перенесено до Італії нїмецькі дивізії з фронту француського.

„Загальна скількість війск неприятеля, яка позістала проти російської армії, є 86 дивізій піхоти і 10 дивізій кінноти з нїмецької армії; 33 дивізій піхоти і 11 дивізій кінноти з австрійської армії; 7 дивізій піхоти з турецької і болгарської армії. Разом 147 дивізій".

Цїсар Карло має стати королем Польщі і Сербії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЖЕНЕВА, 3. падолиста. — Часопись „Мінхер Нахріхтен" оголосила телеґраму з Відня, яка викликала здудованє. **В телеґрамі сказано, що цїсар Карло проголосить себе королем Польщі а також володаремполуднево-славянських держав, які мають обіймати передівсім Босну і Герцеґовину та часть Сербії, здобутої Австрійцями. Сї краї мають одержати свого рода автономію.**

Коли би ся вістка показала ся правдивою, в такім случаю справа Польщі була би наново отворена.

Цїсар Карло, проголошуючи себе королем Польщі, зломив би умову старого цїсаря Франца Йосифа, заключену з нїмецьким цїсарем дня 5. падолиста 1916 р., в котрій урочисто запевнено польському народови независимість їх держави, а що опісля вони поновно прирікали.

Теперішнє рішенє щодо Польщі є вислїдом угоди, до якої прийшло в першім тижни місяця вересня між нїмецьким державним канцлером а ґр. Черніном, австроугорським міністром для заграничних справ.

НА ІТАЛІЙСЬКІМ ФРОНТІ.

Нїмецькі союзники полонили доси поверх 200.000 Італійців і здобули поверх 1.800 гармат.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 3. падолиста. — Війска ґен. Кадорни відбили перші напади неприятеля, який робив зусиля переправити ся через ріку Таліяменто. Проти неприятеля звернено сильний огонь з машинових крісів і приневолено його уступити назад на східний берег ріки. Після описів кореспондента з італійського фронту Таліяменто є бистро пливучою рікою і переправа через неї при помочи понтонів є річию впрост неможливою.

З Берлїна доносять, що послідні Італійцї або утїкли на західний берег Таліямента, або піддали ся. **Після нїмецького рапорту число полонених зросло на 200.000, а число здобутих гармат на 1.800.**

Міжтим воєнні знавцї аліянтів звернули свою головну увагу на вісти, які доносять, що неприятель нагромадив велику скількість цепелїнів, гармат і війска в околицї Трієнту.

Швайцарські жовнїри доносять, що в напрямі Трієнту переїхало богато поїздів з війсками і амуніцією. Сподїють ся, що **нїмецький ґен. штаб постановив розпочати наступ від півночи в тій надії, що вдасть ся відтяти відворот війскам ґен. Кадорни, які находять ся над Таліяментом.**

Можливо є, що нїмецька стратеґія розпічне наступ, вдаряючи нагло на боєвім фронтї над Таліяментом і від сторони Трієнту рівночасно. Віддаленє від найбільше на схід положеного становища в околицї Трієнту до лінії Таліяменто виносить 70 миль у воздушній лінії.

Нїмецький урядовий звіт.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 3. падолиста. — Нїмецький урядовий звіт звучить:

„Вчера не прийшло до жадних важнїйших воєнних операцій на італійськім фронтї.

„Дотепер начислено поверх 200.000 полонених і поверх 1.800 гармат. Скількість воєнної добичі в машинових крісах, метавках, автомобілях і инших воєнних матеріялах годї навіть в приближеню оцїнити".

Італійський урядовий звіт.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 3. падолиста. — Нинїшний урядовий рапорт італійського ґенерального штабу доносить, що напір австро-нїмецьких війск був більше замітний на лївім крилї італійської армії над Таліяментом. **Зусиля неприятеля, щоби переправити ся на правий берег ріки, ударемнили війска ґен. Кадорни.**

Ґен. Кадорна домагаєть ся, щоби Злучені Держави виповіли війну Австрії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 3. падолиста. — **Злучені Держави могли би дати найлїпшу поміч Італії в отсім критичнім часї, коли би виповіли війну відвічному ворогови Італії, Австро-Угорщинї,** — доносить урядова телеґрама, яка нинї тут наспіла з головної кватири італійської армії.

„Отсе є в Італії загальне переконанє, що Злучені Держави можуть зробити отсим найбільшу услугу Італії і справі аліянтів підчас критичних подій в теперішнім часї, — говорить ся дальше в телеґрамі. — Нема сумнїву, що Злучені Держави пішлють до нас свої війска і кораблї, а се є виповідженєм війни Австро-Угорщинї, яка є союзником Нїмеччини а ворогом Італії.

„В сей спосіб Злучені Держави дали би найлїпшу відповідь на наступ Австро-Угорщини проти Італії і такий крок в теперішну хвилю був би в короткім часї дуже великою прислугою для аліянтів".

Нїмецькі війска розпочали наступ на полудне від Трієнту.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

РИМ, 4. падолиста. — **Сильний наступ проти італійських становищ був переведений коло Джюдікарія на боєвім фронтї на полудне від Трієнту після довгого попередного бомбардованя.**

Ґен. штаб доносить, що напади на передні становища в долинах Даоне і Джюмеля відбито після завзятої боротьби.

Здовж Таліямента перестрілка артилерії відбуваєть ся дальше. Італійцї відповідають також сильно на напір австро-нїмецьких війск на лївім крилї армії.

Перестрілка здовж ріки Таліяменто.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

БЕРЛІН, 4. падолиста. — „Здовж Таліямента відбуваєть ся перестрілка артилерії зі зміняючою ся силою", каже пополудневий звіт ґен. штабу, доносячи про воєнні операції в Італії.

З трох полків італійських стрільців остав ся лише один офіцир при житю.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Кореспондент, описуючи події підчас італійського відвороту з дня 27. жовтня і пізнїйше, доносить, що до Удіне привезено ґен. Ґонцаґу, який був 11 разів ранений. Всї офіцири з його штабу поляґли або зістали ранені і лише трох з його прибічної ескорти лишило ся при житю.

Ґен. Бадоліє зі своїми „берсалієрами" (стрільцями) стояв на Матажурі, нових Термопілях австрійського наступу, командуючи війсками на фронтї від Капорето до Чівідале, і боров ся без надії, але також без гадки піддати ся. **З трох полків його стрільців остав ся при житю лише один поручник, але й сей був ранений.**

Нужда серед збігців.

Кореспондент, описуючи утечу населеня, каже, що між ними були всї кляси, в автомобілях, повозах і возах, в які були запряжені воли. Деякі люди везли свої річи на тачках, инші несли їх в руках. Були жінки з на-пів нагими дітьми; деякі з них плакали, загубивши серед метушнї свої дїти.

Можна було побачити ранених, старців і хорих, яких несли їх свояки. Дівчата з деяких родин несли свої черевики у кошиках, маючи на ногах деревляні, які носять в тих околицях. Тут можна було побачити мущину, утїкаючого в балевім строю, там знова жінку в нічнім одягу і з патинками на ногах.

Сильний дощ причиняв ся ще до збільшеня нужди серед збігців. Піші збігцї скорше поступали ніж ті, що їхали, бо сї мусїли кождих десять ярдів чекати пів години з причини великого натовпу. По шістьох годинах труду товпа, з якою находив ся також кореспондент, зробила всього шість миль дороги серед дощу і сильного холодного вітру, який кождого прошибав аж до кости.

Переправивши ся через ріку Таліяменто, збігцї прибули до села Порденоне, де не могли дістати анї що їсти анї не мали де переспати ся. Доперва якийсь пастух забрав кореспондента і деяких збігців до свого дому, віддаленого від села яких три милї. На другий день рано можна було дістати лише чорну касу. Не можна було купити анї хлїба, анї яєць, а ще меньше масла. По довгім шуканю найдено кілька табличок чоколяди. За одну малу табличку чоколяди плачено 75 цнт., а за одну штуку біскіту 25 цнт.

Лїтаки довозили Італійцям поживу.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 2. падолиста. — Одна самітна італійська патруля зістала відтята на горі Неро війсками Макензена від головної армії ґен. Кадорни. Через три днї держала ся вона проти неприятеля і піддала ся лише з причини браку амуніції.

Через ті три днї італійські летуни, кружляючи з нараженем власного житя серед граду нїмецьких куль понад становища, скидали з гори хлїб і иншу поживу хоробрій патрулї.

Було богато инших случаїв, що канонїри, коли забракло коний, самі тягнули своїми руками гармати цїлими милями, щоби лише не віддати їх в руки неприятеля.

Анґлійський і француський президент кабінету удали ся до Риму.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПАРИЖ, 4. падолиста.—**Ллойд Джордж, анґлійський премієр, прибув вчера вечером до Парижа. Разом з Пенлевом, премієром француського кабінету, має відїхати нинї до Риму.**

ЛОНДОН, 4. падолиста. — **Премієр Ллойд Джордж виїхав з Лондону до Італії в товаристві високих війскових достойників.**

В його товаристві находять ся: ґен. Смотс, бувший командант в пол. Африцї; ґен. Робертсон, гол. шеф воєнної кватири; ґен. Моріс, гол. директор департаменту воєнних операцій; ґен. Вілсон, член гол. штабу, і другі.

Японія не може вислати своїх війск до Европи.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПРИСТАНЬ НАД ТИХИМ ОКЕАНОМ, 1. падолиста. — Барон Танстаро Меґата, голова японської фінансової комісії, яка тут прибула, заявив нинї, **що є річию неможливою для Японії слати армію на поміч аліянтам на европейський терен війни.**

„Коли би помимо фізичної неможливости Японія остаточно зробила надлюдські зусиля щодо висилки війск до Европи і коли би її сили скоро вичерпали ся, —запитав він — **то хто тодї буде боронити сходу, коли би Нїмеччина вийшла з війни побідно?**

„Хоч ми не вислали війск до Европи, — сказав він — ми помагаємо в инший спосіб. Наша фльота служить справі союзників на Середземнім мори і на Індійськім океанї, а наші торговельні кораблї є до услуг аліянтів. Японські кораблї в дїйсности обійняли весь транспорт між Европою і Азією".

Барон Меґата заявив, що велике віддалене і стан сибірської зелїзницї стоять на перешкодї в посиланю війск до Росі,

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

З біжучої хвилї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Кореспондент „Русскаго Слова" (виходить в Москві) мав розмову з премієром українського кабінету, В. Винниченком, і питав його, як уложать ся політичні відносини між Московщиною і Україною, коли би переговори не вдали ся. На сей запит премієр Винниченко заявив:

Український нарід стане перед Московщиною так, як перед нею стоїть тепер фінляндський нарід, а далї не є виключена можливість навіть горожанської війни між українським і московським народом.

Коментуючи повисші слова, згадане „Русское Слово", в числї з 16. серпня, питає:

Чи ми (Москалї) будемо ждати, аж вожд української армії, Петлюра, витягне свій меч, щоби піддержати ультимат київського правительства? Чи не можна ще той меч Петлюри відобрати і сховати? Бо як Винниченко кинув свої слова не на вітер, то чи не було би зле з нашої сторони своїми руками творити окреме українське військо і формувати українські полки?

Телєграма з 1. падолиста б. р. вказує, що Петроград пійшов за вказівками московських „кадетів", витягаючи свій меч проти Києва...

Канадійський „Український Голос" (ч. 44, з 31. жовтня) доносить за старокраєвими ґазетами:

На засїданю Малої Ради 2. вересня в Києві голова зборів, Михайло Грушевський, повідомив зібраних, що на його імя переведено із Ню Йорку через „Механік Метал Банк" 100.000 карбованців. Гроші сї зібрані були американськими Українцями, виселенцями з Галичини, Буковини та прифронтових місцевостий Росії.

Комітет Центральної Ради доручив сї гроші ґенеральному секретаріятови, щоб він вжив їх по призначеню.

Повисша вістка потверджує запевнене нюарського банку „Федерал Трост Компані", що 100.000 карбованців, висланих Українською Радою в Америцї на руки президента Української Центральної Ради, проф. Мих. Грушевського, зістали доручені.

Однак, здаєть ся з причини неможливої комунїкації між Росією й Америкою, урядового потверджения про доручене 100.000 карбованців Українська Рада в Америцї ще не одержала.

Пресловутий професор В. Лютославский в ч. 157-мім шікаґовського „Дзенніка Звйонзкового" (з 1-го падолиста 1917) пише:

Московська держава сама розпадаеть ся — тратить Фінляндію, Польщу, Україну, Кавказ, утратить певно й Сибір. Нема отже з ким воювати дальше. Польща урядить ся у себе по польськи, а Москалї по свому рядити будуть своїм краєм. Вкоротцї покажеть ся, з ким будуть близше тримати Русини.

П. Лютославский пише, що не знає, з ким Українцї будуть тримати, чи з Поляками чи з Москалями. П. Лютославский може й знає, але не хотїв написати. Він знає дуже добре, скільки то Українцї натерпіли ся від Поляків не лише за часів панованя колишних польських королів, але й за часів панованя польської шляхти в Галичинї, де Українцї після конституції мали мати рівні права з народом польським.

Відси якраз походить і сумнїв п. Лютославского, чи український нарід схоче тримати з Поляками, чи з Москалями.

УКРАЇНА В ДЕРЖАВНІМ БЮДЖЕТІ РОСІЇ.

(Після М. С-ка в роменській „Нашій Спілцї" ч. 33).

У фінансовім житю Росії Україна відгравала найважнійшу ролю. З України російське правительство побирало величезні податки (річно 315,815.733 карбованців), з чого на Україну поверагала назад дуже мала пайка.

Цифри з 1887-го року подають, що державні видатки на Україну були такі:

		Карбованців
1)	Армія і фльота	33,331.000
2)	Державні довги, фінанси і т. п.	14,504.000
3)	Судівництво цивільне і військове	4,343.000
4)	Адміністрація, висші державні установи і т. п.	10,145.000
5)	Духовенство	2,645.000
6)	Народна просьвіта	5,311.00
7)	Почта і телєґраф	2,109.000
8)	Зелїзничі шляхи й инші дороги	6,779.000
9)	Господарська політика (переважно допомога капіталїзмови)	11,232.000
10)	Медицина (на шпиталї то що)	510.000
11)	Межова частина і т. п.	528.000
	Разом	81,437.000

Нехай кождий уважно подивить ся на повисші цифри та подумає, чи богато тих гроший ішло на користь народови. Адже можна ще признати корисними видатки на межову частину, на медицину, на зелїзничі та инші шляхи, на почту і телєґраф та на народну просьвіту. А всї ті видатки, взявши разом виносять лише 18 копійок на той карбованець (рубель), що витрачувало ся на Українї нїби на добро народу. Хибаж видатки, які йшли на духовенство, приносили добро народови? А коли ще взяти на увагу й се, що школу на Українї заводжено не длятого, щоб просьвіщати нарід, але щоби його затуманювати, бо в тій школї вчили не нашою рідною, українською, але московською мовою — тодї вийде, що на користь українського народу російське правительство не видавало навіть 10% з того, що забирало яко податок з України. Оттака то була опіка.

Ну, а деж ішла друга половина гроший, яка вже нїяк не повертала ся на Україну?

Щоби довідати ся правду, треба глянути на той городок, де засїдали російські міністри та де радили ся з царями, „як правити Україною", та де збирали ся капіталїсти, з якими міністри держали руку, котрим не жалували грошиків давати, мовляв, „на благо отечественной промишленности"... Отсей центр, отся петербурська ґубернія пожерла за 15 років (від початку 1900 до кінця 1914 року) всьо то, що сама дала до державного скарбу та ще 3.000.-000.000 карбованців надвишки. Кождого року значить пожирала крім своїх гроший ще 234,201.000 карбованців, зложених иншими ґуберніями. А се якраз виходить, що всї гроші, які не додавано на Україну (227,378.733 карбованців) пожирала власне отся петербурська ґубернія, а ще 7,000.000 рублїв річно українського гроша пропадали в кишенях когось иншого.

Сказано: не без добрих людий на сьвітї. Давала петербурська ґубернія 10% податку до державного скарбу, а з державного скарбу побирала 22%.

Отже ми бачимо, в якій прислузї Україна була для Росії з фінансового боку. Треба ще сказати, що Україна протягом останних 15 лїт (від 1900 до 1915) що року давала дохід державному скарбови, себто давала до державного скарбу більше ніж скарб витрачував на неї. Ну, а що було би з російським скарбом, коли би Росія протягом 15 лїт була жила без України? Значить, коли би Україна була до російського державного скарбу нїчого не платила і нїчого не діставала. Було би те, що скарб в 1900 роцї замісць 170,845.000 карбованців приходу був би мав лише 19,915.000 карбованців. А вже від 1901 до 1903 року в скарбі було би що року по 47,576.000 карбованців недобору; від 1904 до 1907 року було би що року по 41,008.000 карбованців недобору; від 1908 до 1913 року замісць 308,-564.000 карбованців було би лише 34,-857.000 карбованців річного приходу, а в 1914-тім роцї замісць 10,883.000 карбованців приходу, було би 170,361.-000 карбованців недобору.

Коли розглядати доходи з України в буджеті Росії після років, то виявить ся, що Україна рівномірно дає дохід до державного скарбу. Не було й разу, щоби Україна „підвела" скарб. А се показує, що Україна забезпечує не лише себе, але й Росію на случай якої недостачі в державній касї, коли трафить ся десь-там голод, недорід, або ще яке нещастє. А що Україна дає постійний дохід, то з того доходу користав російський уряд не лише підчас чорного року в Росії, але таки що року. До чого се вело? А до тогосамого, до чого отся сама централїстична фінансово-економічна полїтика довела московський „центральний чорноземний район". Тут давнійше родило красне; богатійший був край, а тому московське правительство як допало ся, то і давай тягнути податки з року на рік і то не маленькі! Мовляв, добре, що є з чого тягнути! І оттак дотягнули ся до того, що господарство там підупало, народний добробут знищив ся, настали неврожаї та майже постійний голод.

До тогосамого вели й Україну. Тесаме робить Франція зі своїми окраїнами: всьо стягає до центра. Але Французи з окраїн можуть мати втїху хоч з того, що воно йде на добро французького народу. А яку втїху може мати український нарід? За наші гроші затуманювали наш мозок, принижували нашу культуру, нищили мову, а коли довели до повної темноти, коли оставили без одної школи, без одної ґазети, без одної книжки, писаної рідною мовою, то тодї ще посьміли насьміхати ся. І коли нарід прокинув ся, так захотїв уже сам собі порядки встановити, сам своїми грішми розпоряджати в автономній Українї. І треба нам ще до вимогів демократичної республики додати слово: федеративна. Бо лише через союз автономних країв ми дібємо ся того ладу, коли один нарід не буде визискувати другого, а всї зокрема будуть розвивати ся на користь собі та иншим народам.

Сей коротенький переказ многим уже пояснить, чому Українцї не пристають на куценьку автономію, яку нам хочуть дати, а домагають ся широкої автономії, щоби самі наші вибрані люди могли розпоряджати тими грішми, що війдуть до краєвої казни, або по нашому: до краєвої скарбницї.

Тільки широка автономія України в складї федеративної Росії забезпечить нам красшу будучність.

КРОВАВІ ПОДІЇ У КИЄВІ.

Київ стурбований надзвичайно дикими і безглуздими подіями, які стали ся вечером 8. серпня на київськім вокзалї (двірци) і на Пост-Волинськім. Жертвами сих подій стали коло 16 салдатів полку гетьмана Богдана Хмельницького, кілька салдатів кірасірського полку і 5 до 7 сторонних осіб.

З приводу сих ганебних подій 9. серпня було скликано засїдане комітету Центральної Ради.

Першим виступає з докладом про розстріл козаків полку Богдана Хмельницького член ґенерального військового комітету поручник Левицький, який разом з лікарем Сивошапкою робив в сій справі слїдство.

З тих матеріялів, які він добув, як від салдатів-Українців, так і від зовсім приватних людий, які добровільно приходили і сьвідчили про ті-чи инші подробицї, — події проходили так.

Перший і другий ешалони полку імени Богдана Хмельницького було погружено (заладовано) до 3 год. дня. За сей час стоянки на стації Київ І. товаровий до 9 год. вечера у козаків Богданівського полку помічав ся дуже гарний настрій. Коло ваґонів зібралась компанія родичів, знайомих; чулась гармонія, піснї. Є сьвідки, які кажуть, що коли поїзд з першим ешалоном рушив, то Богданівцї дали кілька вистрілів в повітре, але другі сьвідки підтверджують, що сього не було. Сей факт невстановлений. Коли він і був, то не викликав нїяких инших вистрілів. Не було також нїяких вистрілів коло стації пасажирської, повз яку проходив поїзд. Тільки аж коло мосту, що за пасажирською стацією, невідомо ким було зроблено з початку один, а потім кілька вистрілів до ешалону. Далї більш десятка вистрілів було зроблено з Кадетської Рощі. Але перший ешалон не стріляв і спокійно дійшов до стації Пост-Волинський і був пропущений далї.

Колиж через пів-години проїздив другий ешалон, то по нїм почали стріляти з усїх боків.

Ріжні сьвідки показують, що були вистріли з гори, з Соломенки, з Жилинської і Степанівської улиць і від нових будівель, що проти пасажирської стації. Богато сьвідків кажуть, що кулї лїтали також через стацію. Останні показаня підтверджують ся дірками на ваґонах, які стоять повз лінію зелїзницї.

Колиж другий ешалон вийшов в поле, то його почали острілювати з боку Кадетської Рощі.

Один сьвідок розказує, що чув, як кірасір хвалив ся, що він випустив дві пачки патронів по Богданівцях.

Коли перед семафором стації Пост-Волинського поїзд затримали, то виявило ся, що в нїм трох убитих і шість поранених. Підчас сеї стоянки всї козаки потроху заспокоїли ся і дехто навіть заснув. Але несподівано вмить почули ся вистріли з гори. З ешалону стали відстрілювати ся. Завязала ся перестрілка. По ешалону почали стріляти з кулеметів.

Богданівцї почали кричати, що се непорозуміне, що вони здають ся.

Кірасіри почали кричати: „Кидайте зброю і виходьте — ми вам покажем вільну Вкраїну!" Причім, як показують майже всї сьвідки, кірасіри били Богданівців прикладами (кольбами), а одного офіцира поранили штиком (багнетом).

Як виявило дізнане, серед кірасірів є тільки 3 легко поранених, тодї як серед Богданівців тільки убитих 16; щож до поранених то скількість їх не вияснена, бо богато розбігло ся з ешалону підчас розстрілу.

Далї Левицький переказує показаня кількох сьвідків (сторожа з зелїзницї, одного єврея і инш.), які вказують, що для ешалона була зроблена засїдка.

Один кірасір розказав, як він з товаришами видерли з рук у одного Богданівця рушницю, а потім убили його прикладами.

Селянка з Поста-Волинського розказала, як на її очах два кірасіри, вглєдївши, як один салдат вилазив на городї з картофлиння, прибігли до нього і зарубали шаблями.

На запитане т. Шрага, хто розпорядив ся визвати на Пост-Волинський ескадрон кірасірів, Левицький відповідає, що не знає, хто якраз се зробив, але відомо, що прийшов приказ з Києва.

На запитане т. Зільберфарба, що робили підчас розстрілу козаків офіцири кірасірів, Левицький приводить показаня одної жінки, яка розказувала, що офіцири кірасірів командували стрільбою, і що стріляти з кулемета почали по командї офіцира.

З додатковим докладом виступив прапорщик Величко. Зі слів його вияснєть ся, що київська військова влада, на чолї з ґен. Цицовичем та иншими офіцирами Росіянами, заздалегідь розставила кірасірів і донських козаків навмисне длятого, щоб розброїти Богданівців та заарештувати їх.

Один сьвідок, заявляє Величко, чув розмову Цицовича з офіцирами-донцями та офіцирами з одної школи прапорщиків, причім Цицович сказав, що по його плянї треба Богданівців погрузити в ваґони, вивезти з ешалонами до Поста-Волинського і там порозброювати їх.

Член комітету Центральної Ради, О. Гермайзе, котрий пішки ходив до самого Поста-Волинського здовж зелїзницї і розпитував людий і самих кірасірів про те, що скоїлось в ночи, також робить повідомлене. Гермайзе з т. Фуцєвичем, чули, як в гуртї кірасірів вела ся завзята противукраїнська аґітація, і один з кірасірів казав, що „Центральну Раду треба розігнати, і ми се зуміємо зробити".

Гермайзе з товаришем пійшли до того кірасіра і спитали його, як він зветь ся, але той нї назвати себе не схотїв, нї до команданта не пійшов, як від нього домагав ся Гермайзе, а пійшов до своїх кірасірів. Тудиж пійшов і Гермайзе з товаришем. Там зустріли їх дуже ворожо, і навіть ротмістр Девлет-Гільдев уперто не хотїв покликати згаданого кірасіра і поводив ся з Гермайзем дуже нечемно. Взагалї кірасіри ведуть погромну аґітацію проти всього українського народу і один з них при т. Гермайзе сказав, що „мы всегда хахловъ стрѣляли и будемъ стрѣлять".

По тих відомостях, які зібрав т. Гермайзе, кірасіри на Пості-Волинськім з початку стали ображати і бити офіцирів-Українців, а потім без всякого приводу з боку Богданівців, по приказу ротмістра Дмітрієва почали їх розстрілювати з двох кулеметів. Потім добивали поранених прикладами і навіть проколювали в спину шаблями.

Ґенеральний секретар Садовський, а потім П. Левицький переказують свої враження про те, як на вокзалї ведеть ся слїдство.

Слїдство розпочало ся по наказу головного начальника військового округа, п. Оберучева.

Але слїдчі військові власти, яких викликали для розслїдженя „бунта", не знайшли фактів, які вказувалиб на бунт, і через те відмовили ся вести слїдство, хоч на се настоював Оберучев. Вияснило ся, що офіцирів Богданівського полку на стації Пост-Волинський було заарештовано незаконно. Се і примусило знову розпочати слїдство на нових основах.

Між иншим, підчас розмов на вокзалї вияснило ся, що наказ про арештоване офіцирів Богданівського полку видав сам Оберучев.

Поза чергою виступає з заявою ґенеральний секретар по військових справах С. Петлюра. Він каже, що п. Оберучев ранком 9. серпня надіслав до головнокомандуючого південно-західного фронту телєґраму, в якій повідомляє, що козаки полку Богдана Хмельницького збунтували ся, але їх усмирили кірасіри.

Зі свого боку С. Петлюра повідомив головнокомандуючого про криваві події і просив прислати слїдчу комісію. Головнокомандуючий відповів, що слїдча комісія буде призначена і вїде зараз же до Києва.

В склад слїдчої комісії призначено двох представників від ставки (кватири) і до сеї комісії повинні ввійти два представники від Центральної Ради і ґенеральний секретар по судових справах Садовський.

Після заяви С. Петлюри розпочали ся дебати (розмови), які мали надзвичайно острий характер.

Перший виступає т. Солтан. Промовець висловлює своє обурене щодо подій на вокзалї і вказує на незрозумілу однобічність розпоряджень військової власти. Особливу увагу він звертає на те, що деякі ґазети неправдиво осьвітили події.

Далї він в імени фракції соціялїстів-революціонерів пропонує резолюцію, в якій для заспокоєня населеня жадає висилки з Києва полків донських козаків і кірасірського, а також усуненя полковника Оберучева з посади начальника київського військового округа.

Крижановський (н. с.) каже, що тепер утворив ся такий лад, що гарне співжите з донцями і кірасірами не можливе. Їх треба вивезти з Києва. Оберучева я знаю добре, яко політичного діяча, і дуже його поважаю, але разом з тим визнаю, що для адміністративної дїяльности він не підходящий. Крижановський приєднуєть ся до резолюції соціялїстів-революціонерів.

Далї виступає т. Сухових (р. с.-р.). Він каже, що всї ті матеріяли, які тут передали пор. Левицький і другі, не можуть дати цїлковитого розуміня подій, але всеж таки вони настільки гарно осьвітлюють справу, що можна сказати з певностию: перед нами наслїдки „підпольної" провокаційної роботи темних сил. Коли ми хочемо припинити сю роботу, ми повинні скласти з членів комітету Центральної Ради комісію, яка розслїдувалаб докладно сю справу, а тодї вже, маючи ясні і точні відомости, виносити якісь резолюції. Також треба підождати з судом дїяльности п. Оберучева до того часу, поки слїдча комісія не представить певних відомостий.

Я — каже далї Сухових — стверджую, що вся минула дїяльність сього чоловіка сама за себе говорить. Також треба підождати з висилкою козаків і кірасірів. Хиба ми можемо бути певними, що другий полк, хоч би він був і український, не став би на перешкоді революції, коли ми так легковажно почнемо обвинувачувати їх.

Т. Доротов (с.-д.) каже, що події на вокзалї стали ся через провокацію. Київ завжди був чорносотенним городом, і ми, демократія і українська і инша винні в тому, що тепер чорна сотня має силу.

Нам треба тіснійше здвигнути ряди демократії, не подїляючись на національности, і в сїм буде застава нашої побіди. Визнаючи, що у неї завжди бракувало єдности, ми повинні шукати причини сумних подій в нас самих, а не обвинувачувати одного чоловіка.

В кінци своєї промови Доротов висловлює обурене до тих ґазет, які поміщують непровірені чутки щодо українського питаня і сим натровлюють одну частину населеня на другу.

Запевне, що соціялїстичні ґазети сього не роблять, а „Кіевская Мысль", яку тут всї згадували, є ґазета несоціялїстична.

Після того, як висловилось ще кілька промовців, збори приступають до голосованя резолюцій.

Більшостию голосів ухвалюєть ся з деякими змінами резолюція соціялїстів-революціонерів.

Резолюція. Комітет Української Центральної Ради, обміркувавши події, котрі виникли у Києві 8. серпня, підчас виїзду частини полку імени Богдана Хмельницького на фронт, стверджує:

1) Що дальше посилане на фронт полку імени Богдана Хмельницького, а також взагалї перебуване його в сей час на фронтї, представляєть ся цїлком неможливим з огляду на той настрій обуреня, котрий цїлком натурально запанував у згаданім полку після розстрілу його ешалонів 8. серпня.

2) Що інтереси революції вимагають негайної українїзації всїх ґарнізонів на Українї.

3) Що дїяльність начальника київського військового округа полковника Оберучева, з огляду на його небажане, через вороже відношене до справи українїзації війська, працювати в контактї і згоді з Українською Центральною Радою, та його нетактовні розпорядженя вже не перший раз викликають у Києві серіозні заворушеня серед місцевого населеня та війська.

4) Що такий характер дїяльности полковника Оберучева не дає нїякого забезпеченя спокою в київськім військовім окрузї і зокрема у Києві на далї.

З огляду на се комітет Центральної Ради ухвалює зажадати від російського військового міністра та від инших російських військових властий по приналежности:

а) аби негайно було припинено дальшу висилку на фронт полку імени Богдана Хмельницького до його цїлковитого заспокоєня, а також повернено той ешалон полку, котрий уже вийшов;

б) аби в інтересах революції і спокою краю було негайно виведено з Києва кірасірів і донців та заміщено їх складеними з місцевої людности частями, в порозуміню з Центральною Радою;

в) аби полковника Оберучева було негайно усунено з посади начальника київського округа і нового начальника округа було призначено в порозуміню з Українською Центральною Радою.

Комітет Української Центральної Ради стверджує, що тільки негайне сповнене сих жадань може внести повне заспокоєне в українські військові маси та запобігти захищеню справи оборони українським військом України і Росії.

Сю резолюцію комітет Української Центральної Ради ухвалює передати належним російським властям по телєграфу строчно.

Слідча комісія. В кінци засіданя була вибрана слідча комісія, в яку крім членів Центральної Ради повинні війти чотири члени київських громадських організацій. В комісію були вибрані від Малої Ради тт. Сухових, Доротов, М. Порш, Ковальський, Біглаков, Панченко і Марцинюк.

Кілька поранених козаків Богданівського полку самарської роти і кірасірів було відправлено з Посту-Волинського в Київ, у шпиталь ч. 5.

Вчера голова ради військових депутатів Таск розпитував їх про події на лінії Київ-Пост-Волинський.

Рядовий полку Богдана Хмельницького Ригор Гнатюк посьвідчив:

„На Києві ІІ-му наші стріляли салютами в гору. Набоїв нам не видали, але в декого було їх по кілька штук. Коли проїздили через стацію Київ І-ший (коло моста), я почув вистріли в наш поїзд. З нашого вагону ніхто не стріляв. Їдучи на стацію Пост-Волинський, ми спинили ся, щоб висадити ранених і вбитих. В сей час наш поїзд оточили кірасіри і вистрілили залпом (сальвою) у двері, вимагаючи, щоб ми здали зброю. З нашого вагону і тут ніхто не стріляв. Тут мене поранено в ногу. Коли ми здали зброю, в нас ще стріляли кірасіри".

Унтер-офіцир полку Богдана Хмельницького Андрій Кривошенко показав: „На Києві ІІ. з нашого ешалону стріляли салютами. Під мостом за Києвом І-шим в наш поїзд стріляли з засідки. У Поста-Волинського у нас знову стріляли і вимагали, щоб ми вийшли з вагону без зброї. Коли я вийшов, то кірасір ударив мене прикладом в плече".

Рядовий полку Богдана Хмельницького Потоцький розповів таке: „Я був коло коний в останнім вагоні. Серед наших було богато пяних. На Києві ІІ-гім наші стріляли в гору. Коло моста Києва І-го з нашого поїзду хтось вистрілив, у відповідь на що кірасіри почали стріляти. На Пості-Волинськім в нас стріляли кірасіри. Тут кірасіри викинули мене з вагона і я розбив ся".

Унтер-офіцир кірасірського полку Г. Павленко посьвідчив:

„Нас викликали на Пост-Волинський і приказали обезброїти Богданівців. Ми оточили вагони, направили штики на відчинені двері, почали вимагати, щоб здали нам зброю. Ще поки ми не оточували вагонів, звідти чула ся поодинока стрільба. Колиж оточили вагони, дехто з Богданівців почав викидати з вагонів зброю, а инші стріляли. Тоді ми відступили і ще до того, як ми почали стріляти, я стояв спиною до поїзду, й мене поранено було кулею в бедро".

Рядовий кірасірського полку Попов підтвердив попереднє посьвідчене й заявив: „Поранено мене зараз же, як ми оточили вагони, вистрілами Богданівців".

Рядовий полку Богдана Хмельницького Рінько повідомив: „На Києві І-шім наші не стріляли. На Пості-Волинськім кірасіри почали стріляти, а після сього вимагали від нас, аби ми здали зброю, що ми й виконали. Коли я виходив з вагону, один кірасір сильно вдарив мене прикладом у спину. Серед нас були пяні".

Рядовий запасного піхотного полку (з Самари) Вовк і Німий посьвідчили: „На Києві ІІ-гім серед Українців були пяні, які й стріляли в гору. На Києві І-шім за мостом, наш поїзд обстріляли. Хто перший почав стріляти, ми не знаємо. На Пості-Волинськім поїзд знову обстріляли; не знаємо також, хто тут стріляв. Мене, рядового Німого, поранено через стінку вагону в ногу, а мене, рядового Вовка, поранено у ногу, коли я був в гурті розброєних, коли ми стояли коло чугунки (льокомотиви).

Від ґенерального секретаря по військових справах. Доводжу до відомости населеня, що з приводу подій, звязаних з відїздом 8. серпня на фронт ешалонів українського козачого імени гетьмана Богдана Хмельницького полку, мною вжито всіх засобів, аби виявити на сьвіт всю правду про сї події. З мого наказу переводить ся слідство членами ґенерального комітету і членами всеукраїнської Ради військових депутатів з участию також членів української фракції військових депутатів київського округа.

В звязку з сими сумними подіями я звернув ся через представника ґенерального комітету до головнокомандуючого південно західним фронтом з просьбою призначити спеціяльне військове слідство за участию військових членів Центральної Ради. Така слідча комісія призначена і приступає до діла. Правда буде вияснена і виновні в смерти невинних людий будуть покарані, як закон велить. В найблизшім часі наслідки слідства в межах можливого будуть подані до відомости громадянства. Повідомляючи про се населене, а також Українців-вояків, як на фронті, так і в тилу, закликаю їх до спокою і порядку.

Хай всі схвильовані подіями будуть певні, що вжито всїх засобів, аби встановити правду і потягти до суду винуватців. Отже заховаймо особливо в сей страшний час, коли нашій Україні загрожує страшна небезпека від зовнішного ворога, належний спокій, і не будемо піддаватись впливови окремих тяжких подій.

Ген. секр. по військових справах

С. Петлюра.

(„Н. В.")

В РОСІЇ

„Росія не має гадки покидати війни, але вона є знищена економічно", заявив премієр Керенський.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОҐРАД, 1. падолиста. — З причини поголосок, які дійшли до Петроґраду, що за границею ширить ся переконане неначе би Росія в дійсности вже покинула війну, премієр Керенський представив нині точний стан держави в розмові з кореспондентом „Зєдиненої Преси". **Він заявив, що Росія є знищена з причини довгої боротьби, але було би сьмішним говорити, що держава війну покинула.**

Премієр згадував про часи, коли Росія вела боротьбу сама, без помочи, яку діставала Франція від Анґлії, а тепер від Злучених Держав. Він заявив, що говорив, що поміч для Росії є конечна і що вона мала право її домагати ся. Премієр взивав, щоби Злучені Держави дали поміч у формі гроший і военних матеріялів, і взивав сьвіт, щоби не тратив довіря в російську революцію.

Росія, заявив Керенський, брала велику участь у війні. А хто говорить, що вона її вже нині покинула, мусить мати коротку память.

„Росія борола ся без перестанку від самого початку — заявив він. — **Вона виратувала Францію і Анґлію від нещастя на самім початку війни. Вона є нині знищена через боротьбу і має право домагати ся, щоби алїянти перейняли тягар на свої плечі.**

„Подорожні, які повернули з Анґлії або з котрої иншої держави до Америки, говорять, що вправді не урядове, але загальне переконане серед народу панує, що Росія вдійсности вже покинула війну", пояснено премієрови.

„Чи Росія вже покинула війну? — повторив Керенський і засьміяв ся. — **Се є сьмішне питане** — відповів він. — **Росія бере величезну участь у війні. Треба лише пригадати собі історію. Росія розпочала війну задля алїянтів. Підчас коли вона борола ся, то Анґлія доперва приготовляла ся, а Злучені Держави лише приглядали ся.**

„Росія несла на початку на собі весь тягар, ратуючи Анґлію і Францію. Люди, котрі кажуть, що вона нині війну вже покинула, мають слабу память. Ми боремо ся від початку і жадаємо, щоби алїянти перебрали тепер на себе найбільшу частину тягару з наших плечий.

„Під теперішну пору ставить в Росії загальна опінія часто питане: **„Де находить ся тепер велика анґлійська фльота, що фльота німецька може випливати собі з Балтійського моря?"**

„Росія є знищена. Але вона борола ся о 1½ року довше ніж Анґлія".

„Чи могла би бути американська армія ужиточна для Росії?", запитано премієра.

„Посилати її сюди, було би річию неможливою — заявив Керенський. — **Се є справа транспорту. Перешкоди є за великі".**

„Коли Злучені Держави не можуть післати війск, що було би найбільше ужиточне, чим вони могли би помогти Росії?", було слідуюче питане.

„Обува, шкіри, зелізо і — додав з натиском Керенський — **гроші".**

Президент Керенський звернув відтак увагу на факт, що Росія вела доси боротьбу сама своїми власними силами.

„Росія борола ся сама, борола ся сама" — сказав він. — **Франції помагала Анґлія від самого початку, а тепер прийшла їй на поміч Америка".**

Відтак поставлено до премієра запит, як маєть ся справа зі станом карности серед населеня і війска. Він відповів:

„Маси є економічно знищені. Здизорґанізоване державного житя впливає на душевний настрій народу. Нарід сумніваеть ся в сповнене своїх надій".

„Яка є з російської революції наука для сьвітової демократії?" запитано.

„Науку — відповів Керенський — треба доперва винайти. Не треба тратити довіря в російську революцію, бо се не є революція політична, але також економічна і революція подій. Ніхто не має права попадати в зневіру. Треба літ, щоби революція принесла успіх. У Франції, якої величина рівнаєть ся заледви тром російским ґуберніям, треба було пять років для революції, щоби вона вповні розвинула ся".

На питане, чого Керенський надіеть ся від установчих зборів, він сказав:

„Установчими зборами розпічнеть ся новий уступ в історії революції. Їх голос буде найбільше рішаючим чинником для будучности Росії".

„Яка будучність жде Росію по війні?" запитано.

„Ніхто не може змалювати дійсного образу будучности — відповів Керенський. — Зовсім природно, що чоловік, котрий дійсно любить свій край, буде надіяти ся добрих річий, але се є погляд, з яким одні можуть, а другі не схочуть згодити ся".

Президент Керенський сидів блідий і поважний при кінци стола у колишній приватній канцелярії царя в Зимовій палаті і, вичисляючи точки, ударяв по столі пальцями. Мав на собі брунатний мундур, без окрас, тісно запинаний. Президент показував велике умучене з подорожи на фронт і з безнастанних авдієнцій.

Проф. Мілюков критикує прихильників мира.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОҐРАД, 2. падолиста. — Проф. Павло Мілюков, бувший міністер для заграничних справ і провідник кадетів, критикував в острий спосіб на засіданю парляменту мирову програму салд. і роб. депутатів, які домагають ся не лише мира без здобутків і відшкодовань, але також розоруженя і инших крайно радикальних постанов.

Він заявив, що намір роб. і салд. депутатів щодо висланя Скобелева, бувшого міністра праці, до Парижа на конференцію алїянтів є нерозумний, тимбільше, що мирова програма депутатів стоїть в суперечности з ідеями, які висловив російський міністер для загр. справ, Терещенко.

Ж. Камбон, ґен. секретар французького міністерства загр. справ, заявив недавно, що алїянти не позволять Скобелеву брати участь в конференції в Парижи.

Проф. Мілюков представив програму салд. і роб. депутатів, що вона є в части мрією, а в части в інтересі Німеччини. Така заява викликала серед радикальних послів голосні протести, почім бесідник змінив свою увагу, кажучи, що без сумніву сї ідеї були предложені особами, які не розуміли їх значіня. Дальше заявив він, що жаданя депутатів, які дано яко інструкції Скобелеву, дасть ся поділити на три катеґорії:

1. Жаданя загалом мирового характеру, на які й він годить ся.

2. Жаданя, які є відбиткою ідей Стокгольму або Голяндії, з котрими він не годить ся.

3. Домаганя, які є ідеями виключно роб. і салд. депутатів, котрих не можна навіть брати під дискусію.

Після його гадки сї жаданя були диктовані Німцями.

Скобелев проти Терещенка.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОҐРАД, 2. падолиста. — **Революційна демократія відмовить ся від висланя своїх представників на конференцію алїянтів в Парижи, коли російське правительство буде наставати, щоби міністер заграничних справ Терещенко був членом сеї делеґації.**

Скобелев, вибраний революційними елементами на делеґата до Парижа, відбув нині нараду з президентом Керенським, якому він заявив, що революційна демократія зовсім не може згодити ся з поглядами Терещенка. Він заявив, що демократія відтягнеть ся від співучасти, коли делеґація буде їхати під проводом Терещенка. Премієр Керенський мав відповісти, що після його переконаня співучасть демократії є конче потрібна.

Кабінет стараєть ся винайти дорогу з трудного положеня. В урядових кругах панує переконане, що замісць Терещенка поїде хтось инший.

Російське правительство покидає гадку перенесеня свого осідку до Москви.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 2. падолиста. — **Російське провізоричне правительство постановило боронити Петроґраду до останкої хвилї і покинуло під теперішну пору гадку про перенесене свого осідку до Москви.**

Телеґрами, які нині тут надійшли, доносять, що комітет оборони Петроґраду прийшов до переконаня, що з причини критичного положеня держави правительство повинно позістати в Петроґраді так довго, доки столиці не буде грозити від Німців безпосередна небезпека.

Установчі збори, як сього надіють ся, будуть скликані до Петроґраду.

Видано новий приказ в справі арештованя Николая Леніна.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ПЕТРОҐРАД, 2. падолиста. — **Міністерство справедливости видало новий наказ в справі арештованя Николая Леніна, аґітатора за миром.**

Після донесеня „Русской Волї" центральний комітет большевиків візвав був їх, щоби не робили демонстрації в означенім дни. Демонстрація не відбула ся. Козацькі патрулї в Петроґраді подвоєні.

—0—

Фінляндці плянують проголошене независимости Фінляндії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ГЕЛЬЗІНҐФОРС, 2. падолиста. — **Новий крок в справі независимости Фінляндії зроблено, предкладаючи нині у фінськім сенаті законопроект, після котрого се тіло мало би вибрати президента фінської републики.**

НА МОРИ:

Анґлійці затопили 12 німецьких кораблів в Катеґаті.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

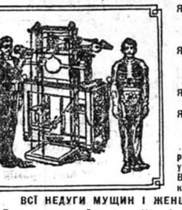
ЛОНДОН, 3. падолиста. — **Адміралїція доносить про побіду на мори над німецькою ескадрою в Катеґаті, вузкім проливі Північного моря між Норвеґією а Данією.**

Один німецький кружляк і 11 патрульних лодок затоплено.

64 німецьких моряків виратувано і взято в полон.

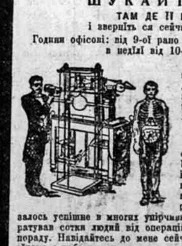

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободі", то тоді не треба прилюдно ганьбити своєї ґазети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що осьто мені те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст ґазети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тоді знайде і найлїпших робітників, які вдоволять усїх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободі".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Засуджено 26 соціялістів за замах проти військового закона.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Федеральний суд в Су Фолс, Савт Дакота, засудив 26 соціялістів-Німців на 1 до 4 літ арешту за конспіроване против військового закона. Крім того на засуджених наложено гривну в сумі від 300 до 1.000 долярів. Авґуст Фрідріх, якого уважають за провідника цілого замаху, дістав 5 літ арешту і має заплатити 1.000 долярів гривни. — Засуджені будуть відбувати кару у федеральній вязниці в Левенворт, Канзас.

Литовці протестують проти побору чужинців до армії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Литовський Робітничий Поступовий Клюб в Елізабет, Н. Дж., вислав до президента Вілсона і конґресмета Кепстіка резолюцію, протестуючи проти побираня чужинців до військової служби. „Такі чужинці — говорить ся в резолюції — не мають ані права ані привілеїв голосувати або вибирати законодавців, і се є примусове наложене відвічальности і пожертвованя на чужинців, не давши їм прав ані привілеїв".

Американський ґенерал каже, що війна ще продовжить ся може 7 літ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Ґенерал-майор Леонард Вуд, командант 89-дивізії, заявив, що війна з Німеччиною може тягнути ся аж до 1924 року. „Після моєї думки — сказав ґенерал, будучи в місцевости Салїна, Канзас, — війна ще буде тягнути ся від трох до сім літ. Америка має виконати найтяжшу задачу, яку вона колинебудь мала".

Брак молока в Шікаґо.

Місто Шікаґо, Ілл., одержує лише 15% молока, з цілого числа 1,250.000 кварт денно, як се було досі. 16.000 фармерів не хочуть дати молока за встановлену ціну 3 доляри за 100 фунтів, жадаючи 3 доляри і 42 центи.

В Гобокен замкнено 270 салунів.

З цілого числа 338 салунів, які є в Гобокен, Н. Дж., 270 замкнено в суботу рано і не будуть отворені аж по війні. Крім того майже 100 салунів замкнено у Вігокен, Н. Дж. Розпорядження в тій справі наспіло від федеральних властий.

Криза на кабаретн у Філядельфії.

Товариство дрібних доставців лікерів у Філядельфії, Па., розпочало сильну кампанію проти кабаретів по місцевих салунах і готелях. Сподівають ся, що почавши від 1-го грудня б. р., у Філядельфії не буде ніодного кабарету.

Звінчали ся у 67-ім році житя.

Орльо Кулей і Варвара Дуль, обоє числять по 67 літ житя, звінчали ся перед судією Карлсоном в Кадїлак, Міш.

Мущини в армії, а женщини провадять свою роботу.

В стейті Кентоки, в місцевости Каліфорнія, зайшла велика зміна в міськім суспільнім житю. Всі мущини вступили до війска, а їх місця заняли женщини. Женщини є заняті тепер у всїх галузях праці: жнуть збіже, розносять почту, рубають дрова і працюють яко зелїзничі урядники.

Розправа проти трамваєвої компанії „Конектікут".

Дня 3. грудня в Гартфорд, Конн., відбудеть ся судова розправа і слїдство проти трамваєвої компанії „Коннектікут" з причини, що компанія побирає 6 центів за їзду трамваєм.

Вплив війни на вінчаня і уродини.

Війна дала ся відчути Ню Йоркови, де статистика вінчань і уродин постійно спадає в долину. У вересни 1916 року в Ню Йорку звінчало ся 4.706 пар, а у вересни 1917 року лише 3.925.

В вересни 1916 року народило ся в Ню Йорку 10.997 дітий, а в вересни 1917 року 10.968 дітий.

Нова погоня властий за торговцями живим товаром в Ню Йорку.

Міські власти в Ню Йорку відкрили нову шайку торговців живим товаром. Доси вдало ся арештувати лише одного члена шайки, Моріса Валека, однак є надія, що небавом виланають ся і прочих, яких число — як догадують ся — має виносити що найменьше 25. Сї торговці мають бути останками великої орґанїзації „Сема Педлєра", якого минувшого року арештовано в Ню Йорку і посаджено на 20 літ до криміналу.

Осідок шайки находить ся у західній части гори міста. Із деяких слів щойно арештованого Валека можна догадувати ся, що шайка має під своєю контролею около 150 молодих дівчат, які працюють по готелях. Їх праця полягає головно в тім, що при всякій нагоді заманюють на своє лоно готелевих гостий, аби при тій нагоді обрабувати їх. При помочи сих „вправлених" дївчат шайка рекрутує все більше і більше число молодих дівчат, яких продає по таній ціні своїм гостям. Торговлею занимають ся головно галицькі і російські жидки. Є надія, що власти знова прочистять їх ряди.

Італїйці бють учительку, яка зневажила італїйську армію.

Кількасот осіб, між ними й маді діти з публичної школи МекКинлея, на розі улиць 7-ої і Фекторі в Нюарку, Н. Дж., напали на панну Джесу Бош учительку історії, коли вона опускала школу, ідучи домів. Членами товпи були всї Італїйці, обурені на учительку за її вислів у школі щодо воєнної невдачі Італїйців над рікою Ізонцо. Італїйці почали обкидати учительку камінєм, і вона певно не була би вийшла жива, коли би на її щастє не надїхав був один чоловік на моторцикли, який при помочи двох полісменів уратував учительку з рук розяреної товпи.

Діти кажуть, що учителька непримиренно висловила ся про відворот італїйської армії і так їх трактувала, як Німці трактують італїйських жовнірів. Учителька заперечує, кажучи, що при нагоді італїйського відвороту вона ілюструвала лише хиби, які поставляють наслідком незгоди.

В Ню Йорку арештовано преславну злодійку; числить 77 літ житя.

Детектив Фінн заарештував на 33-тій улици і 6-тій евени 77-літну Маделїну Вінфлєр-Беклер. На поліції виявило ся, що вона є найбільше знаною з Злучених Державах, яко кишенькова злодійка. Заарештовано її в хвили, як вона напала на одну молоду женщину, хотячи відібрати від неї ручний пуляреc з грішми.

Нюйорська поліція має про неї дуже добрі відомости. Вона приїхала до Злучених Держав з Німеччини ще в 1872 році, числячи тоді 32 роки. Через цілих 45 літ свого побуту в Америці вона занимала ся злодійством. Свідчать про се поліційні протоколи в ріжних містах Злучених Держав. Зараз першого року по приїзді заарештовано її в Шікаґо під закидом крадїжи. З тоїсамої причини заарештовано її минувшого року в Ню Йорку, однак судия Мулькін, уважаючи на її старий вік, пустив її безкарно. Думав також, що вона поправить ся. Та її спр722 щастє так, що тепер буде судити її знова судия Мулькін. Він заявив, що старій злодійці вже більше не простить.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Катеринославщина хоче злуки з Києвом.

Московські газети з першої половини серпня доносять, що катеринославська комісія, яка займає ся зорганізованем обласної ґубернської управи, по горячій дискусії рішила влучити Катеринославщину до київського правительства.

Земські управи в Катеринославщині ведуть енерґічну роботу в справі українізації школи.

Найенерґічнійше взяла ся до сеї справи новомосковська земська управа. Вона орґанізує курси української мови і українознавства.

Сподівають ся, що з початком шкільного року 1917—1918 в цілій Катеринославщині в школах буде заведена українська мова.

Вільне козацтво на Україні.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Міністер внутрішних справ України приготовляє проект зорганізувати на Україні вільне козацтво (народну мілїцію).

Справа Бесарабії.

На осібливших нарадах представників суспільних орґанізацій і політичних партій в Кишиневі 3. серпня рішено домагати ся для Бесарабії політично-територіяльної автономії з рівними правами для всїх національностий, живучих з Бесарабії, котрої границї творять Прут і Днїстер.

Полк імени гетьмана Івана Мазепи.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Саратові зорганізовано український полк, який приняв назву імени гетьмана Івана Мазепи. Командантом полку є капітан Войнаковський.

Вибори в Києві.

В Києві перепроваджено нові вибори до міської ради. На 120 місць одержали: соціялістичний бльок — 44 радних; бльок українських соціялїстів — 25; чорносотенцї 18; кадети 10; большевики 7; Поляки 6; Жиди буржуї 5; Жиди соціялїсти 1; польські соціялїсти 1.

Змагання української соціял-демократії в Австрії.

Українська соціял-демократична партія в Австрії постановила добити ся самостійного представительства партії на стокгольмській конференції.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Вибори в Канаді відбудуть ся 19. грудня.

Державні вибори в Канаді відбудуть ся 19. грудня б. р. Вільфрід Лорієр буде провоцити лїберальною опозицією в кампанії.

Робітник іменований досмертним членом пруської палати панів.

З Амстердаму доносять на основі одержаних вістий з Берліна, що Адам Стеґервальд, ґенеральний секретар християнської торговельної юнії, зістав іменований досмертним членом пруської палати панів. Се є перший случай, що представники зорганізованого робітництва в Німеччині отворили сї двері до палати панів найбільшої німецької провінції.

Норвеґія висилає нікель до Німеччини.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Фабрика нікло в Христіянії (Норвеґія) має достарчати Німеччині 100 тон нікля місячно. Вивіз нікля з Норвеґії до Німеччини був на неозначений час задержаний. Нікель є потрібний Німеччині при виробі торпед.

Ворожі чужинцї в Лондонї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лондонська „Пел Мел Ґазет" доносить, що в самім Лондонї є майже 10.000 ворожих чужинців. Правительство зарядило, що ворожі чужинцї мають або сповняти роботу, яка має велику вартість для держави, або мають бути інтерновані.

Мормони мусять служити при війску в Анґлії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 5, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Міський поліційний судія в Лондонї рішив, що ординований сьвященик мормонської церкви не є правильним сьвящеником і мусить служити в армії.

16 місяців арешту за замах на бувшого президента Арґентини.

Суд в Буенос Айрес (Арґентина) засудив на 16 місяців арешту якогось Мандрінія, який 16. липня 1916 року виконав був невдалий замах на житє тодішного президента арґентинської републики, д-ра Вікторіна де ля Пляца. Короткий термін кари оправдують тим, що Мандріні вже відсидів рік в арешті, очікуючи розправи.

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цїнник книжок до друкарні „Свободи".

ВСЯЧИНА.

Скелети з перед 2,000 літ.

Лондонська „Кронікл" доносить, що в місци, де тому 2,000 літ засипано Помпею, винайдено чотири людські скелети, в тїйсамій позиції, в якій їх присипало підчас катастрофи.

По двох скелетах пізнати, що жертви, чоловік і жінка, походили із шляхотської родини, бо її окружене подобає, що господарі дому були богаті люди.

Скелет чоловіка знайдено в сидячій поставі. Коло нього стоїть скелет жінки. Знайдено також золоті кульчики і два золоті перстені. Перстенї найдено таки на пальцях.

Третий скелет є з якогось молодця, а четвертий з дозрілого мущини. Сей останний мав на пальци зелізний перстень.

Новий лік на рани.

Кількох лїкарів у Бостонї, Масачусетс (в Злучених Державах), винайшли новий сильнїйший лік-сировицю на рани. Ся сировиця ріжнить ся від старої тим, що виробляють її з крови звичайних здорових звірят.

Пес повернув до дому за 8 місяців.

Біл Біґерстаф в Оскода, Міш., (Злучені Держави) має пса, якого спеціяльно уживає при ловах на лиси. Пес деколи не був дома цїлий тиждень і гнав за лисом, аж доки не зловив. Зловивши, пес повертав назад домів вже разом з лисом.

В січни 1917 року Біл вибрав ся на лови лисів, а разом з ним пійшов і пес. Побачивши лиса, пес пустив ся за ним на вздогони. Минуло вісім місяців, а пес до дому не вертав. Біл вже стратив надію на його поворот. Аж одного дня вечером приходить пес до дому. На шиї несе привязану картку, на якій було написано, що якийсь чоловік в Ґренд Мерей (250 миль від Оскоди) зиратував пса від голодової смерти.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ПОДЯКА.

Складаю сердечну подяку Хв. Урядови У. Н. Союза за виплачене менї посмертного по моїм мужу, бл. п. Ізидорі Дзиґош, чл. 13-го відділу У. Н. С. у Ватервліт. Най Бог благословить нашу дорогу орґанїзацію усїм гараздом.

Евфрозина Дзиґош.

ПРОТОКОЛ

з XIV. головної конвенції Українського Народного Союза, відбувшої ся в днях 22-го до 27-го жовтня 1917 р., в „Harrisburg Board of Trade Hall", 112-114 Market St., Harrisburg, Pa.

(Дальше).

„ *290. Яків Семенків, делєґат від. 320 1
„ *291. Василь Калина, делєґат від. 23 1
„ 292. Николай Романів 1
„ 295. Якуб Цмайло Кульчицький 1
„ 301. Кирило Січевський 1
„ *315. Стефан Гладкий, делєґат від. 334 1
„ 316. Михайло Яцула 2
„ 318. Мелянія Кравчишин 1
„ 320. Яків Семенків 1
„ 321. Іван Федак 1
„ 324. Григорій Григорчук 1
„ 331. Ілія Конікевич 1
„ 334. Стефан Гладкий 1
„ 336. Василь Волянський 1
„ 338. Франко Янковський 1
„ 339. Іван Жмутин 1
„ 347. Григорій Пипюк 1
„ *349. Іван Когут, делєґат від. 7 1
„ 350. Іван Каштанюк 1
„ *351. Дмитро Жук, делєґат від. 127 1
„ 355. Іван Кульчицький Колодчак 1
„ 357. Андрей Возьний 1
„ 363. Іван Базів 1
„ *364. Антін Онисик, делєґат від. 70 1
„ 365. Семен Конотопський 1
„ 367. Василь Дуда 1
„ 369. Яків Грабар 1
„ 370. Стефан Костів 1
„ 371. Іван Тарновський 1
„ 379. Михайло Клим 1
„ 384. Стефан Маркусь 1
„ 388. Іван Білінський Мількович 1
„ *391. Константин Кирчів, делєґат від. 70 1
„ 396. Ілія Слободзянек 1

Дмитро Капітула, предсідатель 1
Марія Білик, містопредсідателька 1
Іван Ваверчак, містопредсідатель 1
Михайло Угорчак, секретар рекордовий 1
Семен Ядловський, секретар фінансовий 1
Алексій Шаршонь, касієр 1
Осип Стеткевич, редактор „Свободи" 1
Андрій Савка, завідатель „Свободи" 1
Василь Левчик, контрольор 1
Юліян Павчак, контрольор 1
Николай Росолович, контрольор 1
Іван Глова, радний 1
Андрій Стефанович, радний 1
Василь Гришко, радний 1
Николай Ваверчак, радний 1
Йосиф Сенчина, радний 1
Стефан Мельник, радний 1
о. В. Сполітакевич, предс. „Пр. Комісії" 1
Дмитро Андрейко, секр. „Пр. Комісії" 1

(Увага: Відділи, означені звиздкою (*), не висилали делєґатів, а свої заступництво передали иншим делєґатам відділів У. Н. Союза).

Гаррісбург, Па., 22. жовтня 1917.

Йосиф Лівач, предс.
Михайл Рудий, секретар.
Пилип Щуцький, член комісії.
Константин Стадник, член комісії.
Николай Романів, член комісії.

Дел. о. Хомяк в обороні п. Струтинської інтерпелює екзекутивний комітет У. Н. Союза, на якій підставі він усунув її з делєґатства від. 125-го.

В тій справі забрав голос редактор „Свободи", п. Стеткевич, і заявив, що уневажнене гол. екз. комітетом п. Струтинської з делєґатства потвердила також Верифікаційна Комісія, а коли о. Хомякови не вистарчає децизія тих двох урядових тіл, то він готов, коли конвенція на се згодить ся, відчитати в тій справі одно цікаве письмо, котре є найліпшим доказом, що п. Струтинська не могла бути делєґаткою відділу У. Н. Союза. Конвенція згодила ся на відчитане дотичного письма і п. Стеткевич відчитав отсей лист, писаний власноручно п. Струтинською до одного з наших сьвящеників:

Шікаґо 14. листопада 1916.

Високоповажаний Отче!

Не дивуйте ся, Отче, що так ні з того ового пишу до Вас, тай ще зовсім незнакома. Та се, що хочу писати, се не лише думка моя, але і Др. Сіменовича і мого чоловіка. А вони оба ледво чи коли напишуть; Др. Сіменович дуже острожний в таких справах, а мій чоловік знова безмірно лінивий до писаня листів, тай тому я взяла ся писати, а взглядно піддати Вам, Отче, деякі думки в справі нещасної нашої американсько-української політики.

Річ в тім, що наколи Українська Рада в'війде в житє, а певно в'війде і на се мабуть вже ради нема — щоб Ви, Отче, яко чоловік впливовий і безперечно такий, що з них всіх найбільше зробити може — могли взяти одну річ під розвагу вже тепер, заздалегідь.

Як би там не дивити ся на цілу нашу американсько-українську політику, як би не осуджувати Федерацію, Січинського, а з другої сторони Підгорецкого, то всеж на одно — я певна сего — ми всї однаково дивимо ся, а се на Український Союз, Свободу, а взглядно тих людий, які там на чолї стоять. І хоч як розумію мотиви заложеня Української Ради і зовсім не осуджую (лише одного Підгорецкого осуджую), то одно не в силї зрозуміти, чому лучити ся, входити в порозуміня з того рода людьми як Капітула, Ядловский Стеткевич і т. д.

Повірте менї, Отче, що не говорю се зі становиска свого я, своїх личних справ, але зі становиска загалу, бо близько него стою, і бажала-б добра для него.

Поглянемо в минувшину, переглянемо деякі числа „Свободи". Що в них є? Безідейність, безпринціпяльність — се узурпатори, які грають на струнах темної маси, які пірвуть ся на всьо, за ціну удержаня власти в своїх руках.

Доста згадати їх писаня про Епископа. Не перечу, що Епископ мав хиби, великі хиби, але їх спосіб писаня переходив часто границї звичайної ґазетярської етики, та людської морали.

Або та незабутна рубрика на шпальтах „Свободи" з 1913 та 1914 року, в котрій то всемогучі панове Капітула, Ядловский, Стеткевич виплявають кождого сьвященика яко зрадника народа, за се, що посьмів словом відозвати ся проти них — головних урядників.

Тепер нагода скоротити їх самозваньчу власть. Се лише Ви можете учинити. Вони в Ваших руках. Українська Рада може їх впливи зовсім усунути, або скріпити. І велике добро зробить той, хто вирве Український Союз і „Свободу" з їх рук. Кривди їм не зробить ся; се люди фізично здорові, матеріяльно забезпечені, морально — грубо-скірі...

Наколи-б Ви, Отче, могли взяти те все під розвагу і тепер не допустити їх до впливу в Українській Радї, було-б богато зроблено, а на другий рік на конвенції не так тяжка справа була-б — їх усунути.

Зі своеї сторони можу лише те зробити, що могу бути яко делєґатка з відділів шікаґовських, а Др. Сіменович другий, котрий би протів них був (і мій чоловік наколи-б поїхав). Після нового статута Делєґати мають їхати своїм коштом. Наколи-б сьвященьство порозуміло ся між собою заздалегідь, — не тяжко було-б вирвати Союз і „Свободу" з їх рук.

Те все, що сказала, може за богато, за нервово, та сказала щиро і з довірем до Вас, що без огляду, чи годите ся з тим чи ні, не видасьте мене перед часом. (Я раз писала лист до Підгорецкого в одній справі, де скритикувала Брата (Січинського) за одну річ, а Підгорецкий використав лист для своїх цілий, показував людям в Ню Йорку, говорячи: „Дивіть ся, що рідна сестра пише про него").

Друга справа, про котру вже спокійно буду писати, се справа Жіночої Орґанізації, щось так в роді Провідінія, Союза. Ми вже давно про те думали: Гриневецкий, Сіменович і я — та на думаню скінчило ся. Тепер чую якось більшу силу тай енерґію, тай попрацювала-б, коли-б знала, що було-б що з того. Польки мають таку орґанізацію „Звйонзек Полек в Америце" головний осідок ту в Шікаґо, належуть до неї на жаль і наші українські жінки. Прочитала їх статута, тай могли-б ми зовсім на тих самих основах свою заложити. „Звйонзек Полек" тїшить ся протекцією польского сьвященьства, тож думаю, що і нас поперли-б наші сьвященики. Наколи-б Ви, Отче, хотїли нам помочи, я-б післала Вам статута до прочитаня.

Річ в тім, що не хочем входити в справі нашої орґанізації в жадні порозуміня зі „Свободою" ні нюйорським (має бути: джерзсітським) Союзом, лише з одною „Америкою" і Провідінієм. Тому прошу на разі нїчо нікому не говорити, бо Ню Йорк ставляв-би перешкоди. Моїм баженєм є поставити ту орґанізацію на основах релігійних і патріотичних, так як „Звйонзек Полек". І я певна, що ні Сіменович ні Гриневецкий перешкод в тім робити не будуть.

Ми мусимо мати 500 членів і тоді дістали-б чартер. Наколи-б Ви могли подати менї адреси жінок сьвящеників, котріб стали до помочи в орґанізованю — булоб дуже добре. Я-б до них віднесла ся, і тоді 500 членів могли-б ми з'орґанізувати. І тоді як би вже було 500 членів могли-б ми подати в „Америці" поклик в тій справі.

Прошу нам помочи в тій справі.

Остаю з правдивим поважанєм

Ем. Струтинська

2238 Rice St., Chicago, Ill.

P. S. Не знаю чи добра адреса, на котру пишу, бо оден лист, котрий писав мій чоловік ще в лїтї — завернули.

Конвенційний секретар, п. Т. Яворський, відчитав знова отсе письмо, доручене йому гол. рекордовим секретарем, п. М. Угорчаком, на підставі якого гол. екз. комітет уневажнив делєґатство п. Струтинської, згідно з вимогами § 13 статута У. Н. Союза:

Високоповажані Отче Добродію-Добродійко!

До Вас, Отче Добродію, удаємо ся з просьбою о поперте і поміч в орґанізованю жіноцтва до ново-заложеного: **„Союза Українських Жінок і Дівчат в Америці"**.

Цїли ново-заложеної орґанізації є:

1. Осьвідомляти жіноцтво з історією свого краю і літературою.
2. Засновувати школи анальфабетів, щоб не було ні одного члена, котрий би не умів читати і писати.
3. Мати опіку над місцевими сиротами, вдовами, взагалі нещасними.
4. Засновувати фонд для пошириня просьвіти між жіноцтвом на Украйні. А щоб дійти до висше згаданих цілий, мусїли ми заснувати фонд посмертний, з якого на перший доказ смерти члена **Союза Українських жінок в Америці** діставалиб запомогу в сумі 100.00 посмертного, а по році істнованя моглиб підвисшати суму з 100.00 на 200.00 — 300.00 — 400.00 і т. д.

Взір нашої орґанізації ми взяли з польскої „Звйонзек Полек", яка оперта на певних тріцких підставах з найновійшою системою контрольованою стейтом, зорґанізували під свій стяг кількадесять тисяч членів та в своїй просьвітно-запомоговій праці тїшать ся помочию і попертем у загалу так польского сьвященьства як і сьвітських кругів.

Ми Українські жінки не сподїємо ся поперття, помочи у загалу в Америці, ми приготовані, що всї мужескі **запомогові і незапомогові** орґанізації будуть поборювати нас отверто чи скрито, тай тому не пробуємо оголошувати нашу орґанізацію на сторінках тих часописей.

Ми числимо виключно на Вас, Отче Добродію, і просимо о попертє і поміч. Наколи обставини не позволялиб заняти ся лично тою справою, просимо о **якнайскорше поданє адреси сьвідомих одиниць: жінок чи мужчин**, до котрих могли-б післати деклярацію, друки — так щоб сейчас приступили до зорґанізованя відділу.

Рівночасно залучаємо оден примірник декляраціі з ковертою і просимо о зворот тоїж і о замаркованє, чи можемо числити на Вашу, Отче Добродію, поміч — посередну чи безпосередну в орґанізованю жіноцтва.

Очікуємо ласкавої скорої відповіди, остаєм з глубоким поважанєм.

За тимчасовий Уряд Союза Українських жінок в Америці:
Кат. Коцюбинська, секретарка.
Ем. Струтинська, орґанізаторка.

Шікаґо дня 24. липня 1917.

На внесенє п. Ст. Гладкого, поперте кількома иншими делєґатами, ухвалено оба повисші письма затягнути до протоколу, а над порушеною справою перейти до денного порядку.

Вибір комісії просьб і скарг з 5-тьох членів, до котрої зістали вибрані слїдуючі: Іван Когут, Василь Калина, Стефан Милянович, Андрей Корпан, Петро Герман.

Вибір комісії виборчої з 5-тьох членів до переведеня виборів гол. уряду У. Н. С. До сеї комісії зістали вибрані слїдуючі: Василь Савіцький, Павло Шпікула, Василь Волянський, Григорій Пипюк, Софрон Колодій.

Вибір комісії пресової з 3-ох членів для інформованя місцевих часописий про справи орґанізаціі та її цїли, до котрої зістали вибрані слїдуючі пп.: Іван Шквір, Михайло Дурдела і Осип Стеткевич.

Відтак вибрано двох дверників, пп. Теодозія Лабовського і Мафтея Ставчанського.

По відчитаню надісланих на конвенцію привітних телеграм і письм предсідатель конвенції замкнув наради першого дня, о годині 6-тій вечер.

ДРУГИЙ ДЕНЬ ЗАСІДАНЯ, 23. ЖОВТНЯ.

(Засідане передполудневе).

О годині 8-мій рано засїданє отворив конвенційний предсідатель, п. К. Кирчів. Секр. конвенційний, п. Теодор Яворський, відчитав спис всіх делєґатів і урядників.

Відтак п. Т. Яворський відчитав протокол з попередного засїданя. По короткій дискусії над відчитаним протоколом, на поставлене о. Д. Хомяком внесене, поперте другими делєґатами, ухвалено приняти сей протокол так, як був прочитаний. Внескодавець, о. Хомяк, зробив застереженє, щоби письма в справі п. Струтинської, прочитані на попереднім засїданю, були затягнені до протоколу. На се дістав відповідь від конвенційного секретаря, п. Т. Яворського, що дотичні письма в протоколі будуть, бо така запала ухвала.

Опісля п. С. Милянович забирає слово в справі делєґата відділу 217, п. В. Луцишина, котрого екзекутивний комітет і Верифікаційна Комісія не одобрили. Над сею справою розвела ся дискусія, в якій забирали слово пп. Р. Слободзян, др. В. Сіменович, о. Д. Хомяк, М. Угорчак, Мих. Рудий і другі. По переведеній дискусії на поставлене о. Д. Хомяком внесене, поперте д-ром В. Сіменовичем, ухвалено, щоби п. В. Луцишина приняти за повноправного делєґата на XIV. конвенцію, з тим застереженєм, що другий делєґат від. 217, п. Михайло Рудий, має відступити один голос п. В. Луцишинови. В сей спосіб 217 відділ, маючий право до двох голосів, буде на конвенції заступлений двома делєґатами.

Після порядку денного приступлено до звітів головного уряду.

Перший здавав звіт головний предсідатель У. Н. Союза, п. Д. Капітула. Звіт гол. предс. звучить:

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДАТЕЛЯ У. Н. СОЮЗА

за час від 1. серпня 1914 р. до 30. вересня 1917 р.

Звіт головного предсідателя Українського Народного Союза обіймає звіт з діяльности Головного Уряду і Головного Екзекутивного Комітету, як також звіт з діяльности самого головного предсідателя.

На першім місци треба зазначити, що всї головні урядники, вибрані на послїдній XIII. Головний Конвенції У. Н. Союза, як Головний Уряд, так і Головний Екзекутивний Комітет, старали ся виповняти обовязки, вложені на них статутом і ухвалами XIII. Головної Конвенції, після своїх сил і зняня як найлїпше, стараючи ся всіми силами о добро і розвій нашої орґанізації, Українського Народного Союза.

З звіту ухвал і рішень Головного Уряду і Головного Екзекутивного Комітету можна наглядно пенеконати ся, що оба її уряди виповняли всї ухвали, які запали на послїдній XIII. Головний Конвенції і придержували ся вповні постанов статута.

Становище як Головного Уряду так і Головного Екзекутивного Комітету було незвичайно трудне. На час їх урядованя припало переведенє великої задачі, а іменно переведенє нової реформи в житє по мисли ухвали, принятої на XIII. Гол. Конвенції.

Переведенє нової реформи не було легкою справою. Найбільшою трудностию в її переведеню було те, що Український Народний Союз був першою українською запомоговою орґанізацією, яка завела систему плаченя вкладок після лїт згідно з вимогами стейтових законів. Український Народний Союз — се перша українська законна орґанізація запомогова у Злучених Державах.

І як раз власне в тім, що У. Н. Союз був приневолений яко перший перевести основну реформу, полягала найбільша трудність. Богато іменно членів У. Н. Союза не хотїло вірити, що реформа мусить бути переведена, що сього вимагають закони, але робили закиди головним урядникам, що то їх забаганка. Їх головним арґументом було покликуванє ся на другі запомогові орґанізації, які були ведені після старих незаконних систем (рівної місячної вкладки або розмету).

Се мильне переконане, а вслїд за тим і незадоволенє членів з переведеня нової реформи, старали ся використати вороги Українського Народного Союза для своїх цїлий.

В першім ряді ворогів У. Н. Союза станула преса, видавана другими запомоговими орґанізаціями, бажаючи в сей спосіб розбити У. Н. Союз або бодай його значно ослабити, перетягаючи незадоволених членів до своїх орґанізацій. В агітації і нападах не перебирали вони в жадних средствах. Вони пішли навіть так далеко, що представляли цїлу реформу яко видумку і забаганку головних урядників.

Що ворожі У. Н. Союзови орґанізації хотїли використати незадоволенє серед членів У. Н. Союза для своїх цілий, не було би ще нїчим страшним. Але найбільшу шкоду принесли У. Н. Союзови на жаль таки свої власні члени. Ото між членами найшли ся одиниці, які з чисто особистих причин, будьто з ненависти до котрого з урядників, будьто зі злости, що котрий з них перепав при виборах на урядника, розпочали сильну агітацію проти нової реформи, стараючи ся її за всяку ціну повалити. В тій цїли були зорґанізовані зпершу два комітети: один в Монт Кармел, Па., а другий в Ню Йорку. Оба ті комітети почали розсилати поміж членів і відділи У. Н. Союза всякого рода циркулярі, які були переповнені видумками і брехнями. У змаганях обох тих комітетів помагала заедно „Народна Воля", орґан Руского Народного Союза, стаючи рівночасно урядовим орґаном всїх киринників. Опісля оба комітети киринників злучили ся в один і розпочали процес проти У. Н. Союза, стараючи ся судовою дорогою уневажнити всї ухвали XIII. Голов. Конвенції і в сей спосіб не допустити до переведеня нової реформи. Однак їх змаганя були безуспішні, бо вже на першім переслуханю в судї в стейтї Ню Джерзи справа киринників зовсім упала.

Отсе були головні причини, які довели до того, що велике число членів перед і після заведеня реформи з У. Н. Союза виступили. Коли У. Н. Союз числив підчас XIII. Гол. Конвенції 20.549 членів, то в рік по реформі число членів змаліло до 6.750.

Однак при великім стараню і щирій праці головних урядників дало ся з часом переконати загал, що нова система є не лише конечна, бо сього закони вимагають, але що вона є також справедлива і корисна для самих членів, бо дає запоруку для сьвітлої будучности орґанізації.

Загал почав знова з повним довірєм відносити ся до У. Н. Союза, побільшаючи ряди членів У. Н. Союза. Помимо военного часу, помимо цілковитого здержаня іміґрації з Европи, число членів У. Н. Союза почало постійно наново зростати.

З днем 30. вересня 1917 р. число членів У. Н. Союза виносило 9.822, а число дїтий 1913. Разом 11.735.

Власні фонди Українського Народного Союза, які виносили підчас XIII. Головної Конвенції (по відтягненю незаплачених посмертних в сумі $30.500) $176.114.56, зросли з днем 30. вересня 1917 р. на **$339.425.43** (відчисляючи $20.012.89 невиплачених посмертних).

Коли отже число членів У. Н. Союза від останної конвенції дотепер о половину зменьшило ся, то фінансова підстава У. Н. Союза в тімсамім часї подвоїла ся.

Головною підставою кождої запомогової орґанізації є її фінансова підстава. Від неї залежить будучність орґанізації. І під тим зглядом Український Народний Союз займає перше місце не лише між українськими, але взагалї між чужинецькими запомоговими орґанізаціями.

За час від послїдної XIII. Головної Конвенції виплатив У. Н. Союз посмертних запомог на суму **$211.724.76;** запомог для убогих, хорих і калїк **$14.297.00;** посмертних запомог по дїтях членів **$6.450.**

Крім того У. Н. Союз дбав також про справи просвітні і народні. Укр. Народний Союз виплатив на просьвітні цїли і стипендії **$14.001.46** і на народні цїли **$4.371.50.**

Звіт з ухвал послїдної XIII. головної конвенції У. Н. Союза.

Всї ухвали з послїдної XIII. Гол. Конвенції були майже вповні переведені.

1. Всї Головні Урядники, які були вибрані на XIII. Гол. Конвенції У. Н. Союза, позістали на становищах своїх урядів протягом цїлого часу, з виїмком трох, то є п. Теодозія Талпаша, котрий був вибраний на уряд радного, о. Валентина Балога, котрий був вибраний на уряд контрольора, і п. Володимира Лотоцького, котрий був вибраний на члена „Просьвітної Комісії" У. Н. Союза.

Висше згадані члени Головного Уряду уступили зі своїх урядів з низше наведених причин.

П. Теодозій Талпаш перестав бути членом У. Н. Союза і тимсамим перестав бути також і гол. урядником У. Н. Союза. На місце п. Т. Талпаша на уряд радного покликав я п. Йосифа Сенчину з Клівленд, Огайо.

О. Валентин Балог уступив з уряду гол. контрольора з причини браку часу на сповнюванє висше згаданого уряду. На місце о. В. Балога на уряд гол. контрольора покликав я п. Николая Росоловича з Філядельфії, Па.

П. Володимир Лотоцький уступив з уряду члена „Просьвітної Комісії" У. Н. Союза, подаючи яко причину, що є далеко віддалений від осідку „Просьвітної Комісії" і задля браку часу. На місце п. Лотоцького не покликав я нікого з тої причини, бо предсідатель „Просьвітної Комісії" заявив, що під теперішний час два члени в „Просьв. Комісії" є вистарчаючі.

2. Головні урядники є бондовані у висоті, приписаній ухвалою XIII. Гол. Конвенції, з виїмком п. О. Стеткевича, відвічального редактора „Свободи". Справа відвічального редактора має ся так: Коли переглянено бонд відвічального редактора „Свободи", показало ся, що дотеперішний бонд не відповідає за жадні пресові провини, яких редактор може допустити ся при редагованю часописи.

Покликаний представник бондової компанії заявив, що бондова компанія таких бондів, котрі відповідали би за шкоди, спричинені пресовими провинами, не дає. Компанія ручить лише тоді, коли би редактор спроневірив орґанізаційні гроші, які йому повірено.

З огляду на те, що відвічальний редактор „Свободи" не має зовсім до діла з жадними орґанізаційними грішми, Головний Уряд У. Н. Союза на своїм засїданю в жовтни 1916 р., взявши під розвагу, що шкода надармо викидати гроші на оплачене бонду рішив не жадати бонду від редактора „Свободи", п. О. Стеткевича.

Бонди головних урядників знаходять ся в руках Контрольної Комісії У. Н. Союза.

3. Статут, ухвалений XIII. Гол. Конвенцією У. Н. Союза, зістав видрукуваний і введений в житє.

4. Орган У. Н. Союза „Свобода" видаєть ся згідно з ухвалою XIII. Гол. Конвенції, то є три рази на тиждень. Коли друкарські матеріяли значно подорожіли, управа „Свободи" була змушена вложити більшу суму гроший в засоби друкарських матеріялів. З тої причини Екзекутивний Комітет У. Н. Союза звільнив управу „Свободи" від плаченя місячного ренту в сумі $100 і сплати позички, яку У. Н. Союз удїлив був свого часу на закупно друкарні „Свободи" (друкарня „Свободи" була іменно обовязана сплачувати місячно по $50 і %). Коли однак опісля фінанси „Свободи" поправили ся, друкарня „Свободи" заплатила залеглий рент і процент від позички. „Свобода", друкована латинськими буквами, перестала виходити ще в 1915 році з причини, що майже всї члени, котрі читали сю „Свободу", виступили з нашої орґанізації.

5. Згідно з ухвалою XIII. Гол. Конвенції зістала з початком місяця січня 1915 р. введена в У. Н. Союзі нова система. Цїлу реформу У. Н. Союза переведено як слїд.

До помочи в переведеню нової реформи заанґажовано рахункових знавців, фірму Гадлей & Норман з Філядельфії, Па. Ся фірма перевела точний обрахунок маєтку і стану членів У. Н. Союза після лїт, як також приготовила потрібні книги і друки. Рахунок фірми виносив $471.52.

Звіту з фінансів і членства У. Н. Союза, зладженого фірмою Гадлей & Норман з Філядельфії, стейтові асекураційні комісарі зі стейтів Ню Йорк, Конектікот і Род Айленд не приняли. Головною причиною сього було те, що Гол. Уряд У. Н. Союза старав ся взяти членів на обезпеченє після лїт, які вони мали, вступаючи до У. Н. Союза. Після фінансового обрахунку показало ся, що резервовий фонд в У. Н. Союзі числив в тім часї всего $100.000, а посмертного фонду взагалї не було, натомісць всї члени разом були обезпечені на суму $16,000.000. Відповідно до суми обезпеченя резервовий фонд У. Н. Союза повинен був виносити в тімсамім часї понад $500.000. На тій пiставі стейтові асекураційні комісарі заявили, що лише тоді У. Н. Союз може одержати „лайсенс", коли члени будуть платити після теперішного віку, або коли, хотячи платити після лїт приступленя, згодять ся на обтяженє своїх грамот відповідним довгом („ліном").

До обчисленя висоти „лінів", як також до точнійшого обрахованя членства після лїт і фінансів У. Н. Союза, стейтові асекураційні комісарі припоручили взяти стейтового знавця, п. Вулфа з Ню Йорку, що Гол. Уряд і зробив. За висше згадане обрахованє п. Вулф побрав $541.29.

По проголошеню ухвали Гол. Уряду в справі „лінів" згодило ся 723 членів У. Н. Союза взяти „ліни" на суму $36.606.04. „Ліни" взяли передівсім члени, які від довгого часу були членами в У. Н. Союзї.

На підставі ухвали річного засїданя Гол. Уряду У. Н. Союза з місяця жовтня 1915 р. висше згадані „ліни" зістали відписані о 25%, а відтак на пiставі ухвали Гол. Уряду У. Н. Союза зі жовтня 1916 р. о дальших 37½% так, що загальне обниженє „лінів" виносить тепер 62½%. Всї прочі члени платять після теперішних лїт.

6. Всї запомоги, ухвалені XIII. Гол. Конвенцією, як з посмертного так з фонду убогих і фонду народного, зістали вповні виплачені.

7. Ухвала XIII. Гол. Конвенції, що слїдуюча, то є XIV. Гол. Конвенція У. Н. Союза мала відбути ся в місяци жовтни 1916 р., виконана не була.

(Дальше буде).

Дописи.

З CARTERET. N. J.

Напад в темну ніч.

Дня 30. вересня б. р. в пертамбойській українській парохії відбуло ся торжественне посьвячене хреста на цвинтари.

По посьвяченю всї братства рушили в свою сторону. Я, яко предсідатель братства св. Михаїла, від. 209 У. Н. Союза, брав участь зі своїми членами. Вертаючи до Картерет пізним вечером, приходжу коло свого власного дому, не думаючи, що кількох людий скрило ся за паркан сусіда і стерегли, як тії голодні вовки на добичу. Вони кинули ся з камінями на мене, а один з них, на імя Василь Гадиняк ухопив мене за горло і вдарив мене по голові. Я задержав напасника, а на мій крик вибігла моя жінка і діти. Позбігали ся також сусіди і зачали непрошеного гостя гостити. І був би сарака може десятому заказав, коли би не моє щире серце, любов до ближнього. Хотяй розбійник не зважав на мою жінку і четверо дітий і з намови старав ся менї житє відібрати, я просив сусідів, щоби нїхто не важив ся гостя гостити, бо я віддам його в руки поліції. І так ся стало. Забрали товариша за кратки, там пересидів цілу ніч, а на другий день його жінка зложила бейл. Добрий судія, зважаючи, що товариш має жінку і двоє дітий, казав зложити кару лише 15 долярів, а напімнув, що коли би він повторив такий злочин, то чекає його три роки тюрми.

Йосиф Ґінда,
предсідатель бр. св. Михаїла, від. 209 У. Н. С., і тростіс парохії св. Димитрія в Картерет, Н. Дж

З WOONSOCKET. R. I.

Поклик до місцевих Українців.

Давно вже була згадка про нашу місцевість. Думав би хто з читачів, що тут нема української народности, що може де порозїздили ся. Та воно так не є. Тут українського народу є споре число, тай ще прибуває, бо тут тепер робота іде досить добре, а також добре заробляють і робота не тяжка. Але, на жаль, тими часами чисто завмер український рух, так можнаб сказати, що нїхто не интересуєть ся українською справою, хоть тут можна би робити так, як роблять другі українські кольонії — прим. концерти в честь наших великих мужів заслужених, віча в справі теперішних подій, які зайшли на наших землях, информоване місцевої анґлійської преси про наші справи і т. д. Та наші місцеві проводирі мало про те все дбають, а навіть байдужно відносять ся до всього українського.

Тут можна би робити український рух, а то з тої причини, що тут є досить молодіжи, котра надаєть ся до кождої української штуки, як також до концертів і т. д. Окрім тих молодих людий є тут українська банда, котра досить красно грає українські пісні. Отже тут є з ким що робити, але нема кому взяти ся до того. Зате коли прийде мітінґ товариський чи парафіяльний, то завжди сварка, крик, так, що люди втікають один за другим. Як прийдеть ся кінчити мітінґ, то вже нема з ким. Через те кілька сьвідомих одиниць зорґанізували нове товариство, „Вільна Украна" імени проф. М. Грушевського, як також приступили до У. Н. Союза. За те ті одиниці натерпіли ся немало від тих людий, котрі самі нїчого не роблять і другому не дадуть нїчого робити. Коли хто натякне, що нам треба робити якийсь рух, то зараз кричать: „Нам не треба нїчого! Молім ся Богу!"

Гей, панове проводирі! Наші діди і прадіди вічно плакали, молили ся, а Ляхи і Москалї нищили всьо, що українське. Не час нам тепер плакати. Ми-ж козачі діти, сини і доньки предків козаків, тож до діла! Лишім особисті порахунки, берім ся за діло сьвяте. Піднесім в гору прапор України тут в своїм місточку так, щоб нас пізнали чужі народи, що ми не є Австріяки, ані Поляки, ані Москалї, але сини і доньки славного народу козачого, та що ми бажаємо по війнї відзискати свою давну славу на своїй батьківській земли.

На остатку кличу до Вас, дорогі Родимцї, вступайте громадно до нашого товариства „Вільної України", а також до У. Н. Союза. Наше молоденьке товариство має на цїли проширити міжнародну просьвіту, вспомагати членів в слабости та підтримувати національну сьвідомість між своїм народом на чужій земли.

Стефан Лемішка.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Михаїла, від. 248, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу, 10. листопада, в галї від ч. 12057 С. Галстед стр., о 8-мій годині вечер. На тім мітінґу має явити ся кождий член, бо є важні справи до полагодженя. Неявивший ся член підлягає карі $1.00, а урядник $1.50. Буде вибір нових урядників. Поважані Браття! Ми хотіли заснувати у себе, в Вест Пулман, Ілл., сестрицтво, але вороги не дали. Ми належимо до У. Н. Союза і наші діти, а чому не можуть належати наші жінки враз з нами? Таж ми є членами У. Н. Союза, тож не забуваймо за него! — Е. Парійчук, предс.; Г. Бутовський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Тов. „Мир", від. 324, повідомляє всїх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеть ся 11. листопада в Народнім Домі під числом 2309 Фейрмонт Аве., о 3-тій годині пополудни. Кождий член повинен явити ся на той мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодженя. Неявивший ся член заплатить кару після статута. — К. Качор, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, скликує всїх членів свого відділу на місячний мітінґ, котрий відбудеть ся в неділю, 11. падолиста б. р., по Службі Божій. Обовязком кождого члена бути на мітінґу, бо є дуже важні справи до залагодженя. Буде також справоздане делеґата з конвенції. Тож просить ся всїх: прийдіть і нових членів припровадьте! — Т. Кривовяз, секр. рек.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Вільні Козаки", від. 316, повідомляє всїх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в четвер, 8. падолиста, точно о годині 7.30 вечером при Ремінґтон стр. Просить ся членів, щоби вони зійшли ся на час, бо є дуже важні справи до обговореня. Рівнож пригадуєть ся членам, що на тім мітінґу буде ставити ся кандидатів на нових урядників товариства. Кождий член повинен прибути на мітінґ, а як не прийде, то заплатить кари 50 цнт., а урядник $1.00. — Дм. Федик, секр.

Купуйте Календар У. Н. Союза. Коштує 50 цен. разом з пересилкою.

ЧИ ТО ТЯЖКО, йдучи з роботи домів кождого вечера, або в неділю з церкви, у вільнім часї зі забави, чи з яких сходин, переконати несьвідомого Українця, що його обовязком є читати свою рідну ґазету і спонукати його, щоби він вислав передплату на „Свободу".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свобода".